

AUDITORIUM 1, KL. 11.15: Ekspedisjonssjef Amund Holmsen i Finansdepartementet og professor Steinar Holden før Schweigaardforelesningen 2016. Holden hadde egentlig invitert Holmsens sjef til å holde foredraget, men han kunne ikke komme.

Homo economicus er død. Kanskje på t

MYTTERI PÅ A

BRUDD: På Universitetet i Oslo foregår en kamp om hva slags økonomer Norge skal ha i framtida.

Av Lars U. L. Vegstein (tekst) og Anniken C. Mohr (foto)

DOKUMENT

Klokka har akkurat passert elleve denne onsdagen, og det ligger en følelse av forventning over auditorium 1 i Eilert Sundts hus på Universitetet i Oslo. Det skyldes ikke foredra-

get som skal komme i gang om fem minutter.

Grunnen er at de rundt hundre studentene i salen ikke aner hva som venter dem de kommende årene. Foran seg har de ubeskrevne notatbøker, skrivesaker og hvert sitt eksemplar av Steinar Holdens «Makroøkonomi». Det er bare åtte dager siden de begynte på bachelorstudiet i samfunnsøkonomi, og verden er ennå et sted fullt av muligheter.

Så, et kremt skjærer gjennom salen. Steinar Holden, professor og instituttleder, ønsker velkommen til Schweigaardforelesningen 2016.

Det tradisjonsrike foredraget holdes hvert år ved semesterstart av en tidligere student. Tanken er at de nye studentene skal få høre «noen ord om hvordan vedkommende har benyttet de kunnskaper han eller hun har ervervet gjennom studiene i karrieren»,

som det heter på instituttets hjemmeside. Tidligere har han eller hun vært størrelser som Kåre Willoch, Jens Stoltenberg, Svein Gjedrem og Øystein Olsen. I år heter han Amund Holmsen.

For en uke siden hadde nok få av studentene hørt om ekspedisjonssjefen i Finansdepartementets økonomiavdeling. Nå vet de at Holmsen er en viktig mann. Eller som professor Holden sier det i sin introduksjon:

– Det er han som lager forslagene politikerne etter hvert tenker på som sine egne.

En mannlig student på nest bakerste benk ler litt for høyt, men tar seg raskt i det. Holmsen går i gang med forelesningen.

– Kan Norge styres med økonomisk teori? spør han.

I stedet for å svare tar han fram et stykke kritt og tegner en lang loddrett

ØKONOMI I KRISE?

■ Finanskrisa i 2008 kom overraskende på de fleste ledende økonomer.

■ Studentbevegelsen Rethinking Economics arbeider i en rekke land for å endre økonomiutdannelsen.

■ Bevegelsen protesterer mot at hovedvekten av undervisningen tar utgangspunkt i nyklassisk økonomi som fokuserer på at markeder er harmoniske, nyttemaksimerende og stabile.

■ Rethinking Economics ble tidligere i år etablert i Norge.

linje på tavla. Lengst til venstre på linja setter han et hakk.

– Dette er nuet. Resten av linja er slik vi økonomer forstår tid. Først nåtid, så kommer det vi kaller kort sikt. Så kommer mellomlangt sikt og til slutt: langt sikt.

En besværlig kronikk

Holmsen blir stående og se fra linja til studentene. Han ber dem ta fram mo-

AUDITORIUM 4, KL. 16.15: Nettverket Rethinking Economics Norge diskuterer hvordan de skal gå fram for å endre pensum på økonomiutdannelsen i Norge. Grappa er del av et internasjonalt studentopprør mot det faglige enfoldet de opplever i utdanningen.

ide å fortelle det til økonomistudentene?

AUDITORIUM 4

bilene sine og klikke seg inn på Yr.no. Bak de små skyene og solene, sier han, ligger avansert matematikk og avanserte modeller. Så kommer han til poenget:

– Det meteorologene gjør, likner på det vi økonomer gjør. Forskjellen er at de skal forutsi hva som skjer de neste timene. Vi skal forutsi hva som skjer de neste årene.

Han smiler, men ikke triumferende. Som så mange andre samfunnsøkonomer utstråler han framfor alt ansvarlighet: Bor på Oppegård, ikke i Bærum og går i grå dress uten slips. Han forteller om hvor treffsikre økonomiske modeller er, om hvordan vekst må være målet med økonomisk politikk, om hvordan man aldri blir god i økonomi uten å være god i matematikk. Han forteller at det er kort vei, faktisk fantastisk kort vei, fra lærebøkene til det praktiske arbeidet som foregår i landets mektigste departement. Han tegner, forklarer, viser eksempler, alt med samme budskap: *Økonomisk teori er den eneste måten å styre Norge på.*

– Teoriene, modellene og matematikken vil kanskje fortone seg som vir-

kelighetsfjern, men den er ikke det. Dette brukes.

Det er en grunn til at Holmsen er så insisterende. Samme dag som forelesningen står det skrevet med store bokstaver på Aftenpostens forside: «Økonomifaget i krise». Inne i avisa hevder en kronikk at økonomifaget er utdatert og unyttig for den som vil forstå den globale verden. Kronikken er signert Rethinking Economics Norge, et studentopprør for større mangfold i økonomiutdanningen. Økonomifaget i Norge, heter det, baserer seg på en virkelighetsfjern tro på at man kan bruke matematiske modeller, rasjonelle aktører, «perfekte markeder» og likevektspriser for å forutsi hvordan økonomien vil utvikle seg i framtida. I stedet for å insistere på at denne nyklassiske økonomiforståelsen er den eneste rette, bør økonomipensum også omfatte tenkere som Hyman Minsky, Steve Keen og Thorstein Veblen.

– Er det noen som har lest denne kronikken av disse som kaller seg Rethinking Economics Norge? spør Holmsen.

Ingen rekker hånda i været.

– Er noen av kronikkforfatterne her?

Ingen bevegelse. Holmsen blir skuffet. Han hadde gledet seg til dette.

– Jeg er enig med dem i noe og veldig uenig i noe, sier han.

Det skal vise seg at han er veldig uenig i det meste. Han advarer nemlig skarpt mot å ta studentopprøret for alvorlig. At det er for mye matematikk i økonomifaget, sier han, er en dårlig unnskyldning for ikke å jobbe med faget. Tenkere som Thorstein Veblen har gått i glemmeboka med god grunn, sier han.

– Jeg tror ikke svaret på dagens utfordringer ligger i å gå tilbake til tenkere fra 1850-årene, sier han.

Ett poeng gir han imidlertid kronikkforfatterne.

– Økonomer må tenke nytt og utfordre lærerne sine. Jeg kan allerede nå stille en treffsikker prognose for de neste årene: Dere kommer til å spørre altfor lite.

Paradigmeskifte?

Rethinking Economics Norge står ikke alene, men er del av et student-

opprør som de siste årene har vokst fram på universiteter over hele verden. Utgangspunktet for bevegelsen begynner å bli velkjent: Høsten 2008 raste ikke bare verdens finansmarkeder, men også tiltroen til økonomi som fagdisiplin. Så å si ingen av verdens fremste økonomer forutså kollapsen eller depresjonen som ennå ligger tungt over deler av verdensøkonomien.

Den nyklassiske skolen, som siden 1970-årene har vært retningsgivende i økonomifaget, baserer seg på en forståelse av samfunnet som grunnleggende harmonisk. Utgangspunktet for økonomiforståelsen er såkalte perfekte markeder, der alle varer og forbrukere er identiske og alle har fullkommen kunnskap og rasjonalitet. Med dette utgangspunktet bruker nyklassiske modeller avansert matematikk for å måle og forutsi menneskelig atferd. Kultur, politiske institusjoner, maktforhold teknologi og moral og har ingen plass i modellene. Heller ikke kriser.

Det er dette enfoldet som fikk Roman Linne-

DOKUMENT

Mytteri på ...

➔ berg Eliassen til å skrive boka «Hysj, vi regner: Hvorfor økonomer ikke forstår virkeligheten» etter fem års økonomistudier i Norge. Han er blant dem som har sluttet seg til studentbevegelsen for mangfold i økonomifaget.

Enkelte steder har den allerede lykkes. På prestisjetunge institusjoner som King's College London, University College London, Sciences Po i Paris og Columbia University i New York har Rethinking-bevegelsen fått gjennomslag for å åpne økonomipensumet for et mangfold av teorier. På NTNU i Trondheim har dekan ved Økonomisk fakultet, Monica Rolfsen, varslet at faget må gjøres «mindre amerikansk i sin tilnærming».

Økonomer som Thomas Piketty og Anwar Shaikh har på hver sin måte utfordret det rådende paradigmet i faget. Pikettys storverk «Kapitalen i det 21. århundre» har vekket oppsikt ikke minst på grunn av hans vektlegging av empiriske data. Denne orienteringen mot problemer fra den virkelige verden skiller seg markant fra det modellbaserte faget som møter økonomistudentene på introduksjonsnivå.

Også Shaikhs «Capitalism: Competition, Conflict, Crises» utfordrer den nyklassiske fortellingen om idealiserte modellmarkeder og bruker i stedet historiske mønstre som startpunkt. Fagets nye stjerner ønsker enkelt og greit «å bringe den turbulente virkeligheten tilbake inn i forståelsen av hvordan kapitalistiske økonomier fungerer» som doktorgradsstudenten Ingrid H. Kvangraven uttrykker det.

Vel så talende er det at institusjoner som Det internasjonale pengefondet (IMF) har snudd i synet på nyliberale reformprogrammer. Økt frihandelskonkurranse og privatisering av statlige velferdsoppgaver har slett ikke ført til vekst, mener IMF, men økonomisk stagnasjon og større forskjeller.

Økonomiens lover

Det er ikke mulig å koke disse utviklingstrekkene ned til ett enkelt hovedbudskap. Men hvis studentbevegelsen, de nye stjerneøkonomene og reorienteringen i IMF har noe til felles, må det være at de ikke lenger aksepterer tidslinja Amund Holmsen skisserte for førsteårsstudentene i samfunnsøkonomi. Økonomi kan ikke lenger bare være fortellingen om hva som skal skje i framtida. For tida begynner ikke med nuet – den begynner med historien. Økonomi må ta innover seg at fortida har funnet sted, at penger, priser, renter og markeder er resultatet av komplekse utviklingsprosesser.

Det virker opplagt at noe er i ferd med å skje innen økonomifaget. Men hva skjer? Er vi vitne til et paradigmeskifte innen økonomifaget, hvor ortodoksien forkastes og blir erstattet med noe nytt? Eller er prosessen gradvis, slik at de gamle innsiktene bevares, samtidig som nye perspektiver får berike faget?

Det kan være grunn til å stoppe opp og spørre hvorfor vi i det hele tatt bryr oss. Det foregår helt sikkert store teordiskusjoner innen sosionomutdannelsen, samfunnsgeografi og pedagogikk, men det blir aldri avisartikler av det. Hvorfor er økonomers interne idédebatt så mye mer interessant?

Du kan like det eller mislike det, men det er et faktum at økonomer er viktige. Klassekampen gikk i fjor gjennom utdanningsbakgrunnen til samtlige statlige utvalg i perioden 2010–2014. 267 av de 1100 utvalgsmedlemmene, rundt en firedel, var økonomer. At økonomisk ekspertkunnskap er en kilde til makt, er også hovedkonklusjonen i den nye boka «Makteliten: 252 kvinner og menn som styrer Norge» av Knut Olav Åmås.

Økonomi synes å ha en spesiell overføringsverdi til politikk. Mens andre samfunnsvitere nøyer seg med å forstå sosiale fenomener, går økonomer iblant så langt som å etablere lover. En av dem sier at et perfekte marked leverer økonomisk vekst og maksimal nytte så lenge det får regulere seg selv. En annen sier at når renta går opp, går forbruket ned, arbeidsledigheten opp, kronekursen opp og eksporten ned. Slike lovmessigheter får ofte lov å smitte over på politikken. Handlingsregelen, inflasjonsmålet og arbeidslinja er alle eksempler på at økonomiske lover markerer grensene for politikk.

Øyeåpnere

Det har blitt torsdag ettermiddag på Universitetet i Oslo. Rethinking Economics holder semesterets første orienteringsmøte. 58 økonomer har presset seg inn i den lille forelesningssalen. Fem av dem er helt ferske førsteårsstudenter. De trosset dermed Holmsens formaninger fra dagen før.

Ebba Boye, SU-er, masterstudent og tidligere ansatt i Manifest tankesmie, er leder for nettverket i Norge. Hun åpner møtet med å fortelle sin historie. Da hun noen år tidligere tok bachelor i samfunnsøkonomi i Oslo, lot hun seg jevnlig provosere over de overforenklete forutsetningene faget opererte med. Det ble nevnt at likevektsmodellene de terpet på baserte

«Økonomistudenter vil gjerne ha en utdanning som er mainstream»

TONE OGNEDAL,
BACHELOR-ANSVARLIG UIO

seg på urealistiske forutsetninger, men bare i forbifarten, som brukervilkår man aldri gidder å lese. Så, forteller Boye, begynte hun på master på New School i New York.

– Der var det som om øynene mine ble åpnet for første gang. Jeg lærte om masse ulike retninger, ting jeg aldri hadde hørt om på Blindern. Nå prøver vi å få til det samme her, sier hun.

Studentene spiser lunken pizza. En SSB-forsker holder powerpoint-presentasjon av tankeretninger de ikke kommer til å lese om i pensumbøkene. De får høre om den sørkoreanske økonomien Ha-Joon Chang, som har identifisert ni grunnleggende tankeskoler innen økonomifaget. Foruten den nyklassiske skolen finnes den atferdsøkonomiske, den østerrikske, klassiske, utviklingsøkonomiske, institusjonalistiske, keynesianske, marxistiske og schumpeterianske skolen.

Det er en ordrik presentasjon full av innviklet fagterminologi, men tilhørerne ser bare ut til å ville ha mer. De fleste av dem er studenter, unge gutter med t-skjorte og ryggsekk.

Men ikke alle. Ikke Thorvald Grung Moe. Den 64 år gamle bergenseren er spesialrådgiver i Norges Bank. Han har tidligere vært ansatt i Finansde-

SMAKSRIKT: Leserne får tilgi det bløte bildet, men på Rethinking Economics' møte på Blindern norske læresteder risikerer studentene å gå gjennom hele studieløpet uten å få smake på mer

partementet, Verdensbanken og Levy Economics Institute i New York. Likevel er ingen i rommet så engasjert i diskusjonen som Moe. Han snakker om bitcoins, gledene ved å lese John Maynard Keynes og mainstreamøkonomiens pinligste hemmelighet: at den ikke forklarer hvor penger kommer fra.

– Jeg er så glad i dette faget. Det er derfor jeg er så engasjert, og derfor jeg er så opptatt av at vi må forbi de enkleste modellene, sier han.

Om denne modellen fungerer ...

Steinar Holden, leder for Økonomisk Institutt, har flere ganger tatt til motmæle mot fagopprøret nedenfra. Professorene mener det er feil at den nyklassiske skolen dominerer utdannelsen. Han omtaler i stedet den teoretiske tilnærmingen som «grunnleggende keynesianske i en modernisert

fremstilling». Han er iallfall ikke interessert i å stryke dagens pensum.

For er én ting å sitte og prate om hvordan undervisningen på universitetet kunne vært bedre. Det er noe annet å få hundre nittenåringer som aldri før har sett en etterspørselskurve til å skaffe seg grunnleggende ferdigheter i samfunnsøkonomi ved hjelp av 1000 pensumsider og tre timers forelesning i uka. Det er erfaringen til Tone Ognedal, førsteamanuensis og ansvarlig for bachelorutdanningen i samfunnsøkonomi ved UiO. Derfor må hun gjøre det enkelt når hun nå står bak kateteret og tegner to piler som krysser hverandre.

Den ene pila, den som faller, viser etterspørselen etter arbeidskraft i tekstilindustrien i Sør-Asia. Den andre representerer tilbudet på arbeidskraft og er nesten helt flat. «Marked med uakseptabelt lav lønn», har Ognedal

i forrige uke ble det servert pizza og informasjon om de ni ulike tankeskolene innen økonomifaget som sørkoreanske Ha-Joon Chang har identifisert. På bachelorstudiet i økonomi ved enn én av dem.

skrevet øverst. Hun vil ha studentene til å gjette på hvordan man mest effektivt kan øke inntektene til dem som jobber i industrien.

Hun flytter litt på kurvene, skriver noen formler og lar modellen vise at subsidier av timelønna faktisk vil gjøre at arbeiderne får lavere inntekt enn de hadde i utgangspunktet. Studentene noterer iherdig for å være sikre på at de får skrevet ned hele resonnetet.

En dame på bakerste strekker hånda i været:

– Framtiden i våre hender og sånne organisasjoner jobber for at folk i t-skjorteindustrien skal få høyere lønn. Men resultatet er altså at flere sulter i hjel?

– Ja, hvis denne modellen fungerer, så, svarer Ognedal.

Forelesningen fortsetter med flere formler og markedskryss. Idet siste

slide kommer opp på skjermen og det gjenstår ti minutter av forelesningen, stiller Ognedal seg opp foran katetret.

– Alt vi har snakket om i denne forelesningen forutsetter fungerende markeder. Det er lett å glemme i verdens mest velfungerende økonomi at det så å si aldri er en realistisk antakelse, sier hun.

Ognedal fortsetter å forklare at markedsmodeller er grove forenklinger, og ikke må forstås som oppskrifter på hvordan samfunnet *burde* være. Hun lister opp ulike bøker som kritiserer økonomifagets hang til reduksjonisme og minner om statistikeren George Box' devise om «alle modeller er feil, noen modeller er nyttige».

Kanskje det er fordi de er trøtte etter en lang forelesning, men plutselig er det som om studentene driver av sted. Ingen noterer mens hun snak-

ker. Flere av dem tar fram mobilen, en gutt på første rad klikker seg gjennom Facebooks «venner du kanskje kjenner»-funksjon.

Hvert år gjør Ognedal samme oppdagelse, forklarer hun etter forelesningen.

– Økonomistudenter vil gjerne ha en utdanning som er *mainstream*. Jeg prøver alltid å med litt utradisjonelt stoff på forelesninger, for eksempel har jeg noen ganger snakket om arbeidstyrte bedrifter. Da hører jeg blyantene falle. Når studentene værder at dette ikke er noe de kan få på eksamen, blir de lett utålmodige, sier hun.

Det kan høres ut som en tam unnskylding. Hvis instituttets ledere mener at «utradisjonell» undervisning er viktig, er det vel bare å endre pensum? Ognedal frykter at faget vil bli for komplisert.

– Det er vanskelig for ferske stu-

denter å henge med på en diskusjon om modeller og metode før de har lært om modeller og metode som brukes.

Hun er imidlertid positiv til å ta inn mer faghistorie i bachelorutdanningen.

– Da kan teorien de har lært, plasseres i historisk kontekst, og vi kan ta opp hvorfor de lærer disse teoriene framfor Torstein Veblens.

Modellmakt for fall

Man må altså kjenne tradisjonen for å kritisere den. Et kurs i fysikk begynner gjerne med en presentasjon av Newtons lover, før man går videre til kvantemekanikk og relativitetsteorien. Også økonomer må lære seg å krabbe før de kan gå. Spørsmålet er om dagens økonomistudenter lærer seg å krabbe med hendene foran øynene. Det frykter iall-

DOKUMENT

Mytteri på ...

fall Karine Nyborg, professor ved Universitetet i Oslo.

– Problemet er ikke nødvendigvis at vi lærer dem feil ting, men det er noe med oppbygningen av stoffet. Fortellingen vi gir til studentene er strukturert på en måte som gjør det veldig vanskelig å bruke faget til kritisk, anvendt tenkning før de har studert lenge, sier Nyborg.

Hun avviser at økonomifaget er så ensrettet som kritikerne mener. Tvert imot er økonomisk forskning i dag preget av større teoretisk og metodisk mangfold enn på lang tid.

– Økonomer bruker i dag kunnskap eller metoder hentet fra for eksempel biologi og psykologi, sier hun.

Forskningen tyder også på at faget har endret seg. Daniel S. Hamermesh gjennomgikk i 2013 metodebruken i alle artikler publisert i et av de mest prestisjefylte økonomifaglige tidsskriftene i USA i et utvalg år i perioden 1963 til 2011. Han fant en slående trend: Fram til 1983 var godt over halvparten av artiklene rene teoretiske arbeider. Men fra 1990-tallet begynte det så skje noe. Empiriske studier, altså arbeider der forskeren henter inn data fra virkeligheten, tok gradvis opp mer og mer plass. I 2011 var bare 19 prosent av alle forskningsartiklene teori-baserte. Tre av fire arbeider var empiriske studier.

Opptellingen sier ingenting om hvilken teoretisk tradisjon artiklene hører hjemme i, men forteller mye om at faget har blitt frigjort fra modellene.

Det gjør også Karine Nyborgs forskerkarriere. Tidligere i sommer hadde hun novellen «Adam i det perfekte frikonkurransemarkedet» på trykk i tidsskriftet *Samtiden*. Trolig er teksten verdens første forsøk på å forstå økonomifagets mest sentrale konsept gjennom en fiktiv feltstudie. Det er kanskje ikke økonomisk forskning i tradisjonell forstand, men definitivt en motsats til fortellingen om økonomifagets enøydhed.

Problemet er bare at det aldri blir tid å lære studentene på lavest nivå hva økonomifaget kan brukes til.

– Økonomisk teori er en form for systematisk synsing, en metode for logisk resonnement, og ikke en måte å vite hva som skjer i verden nå eller i framtida. Masterstudenter og forskere er som regel fullt klar over disse tingene. Men ikke de som faller av før den tid, sier hun.

Trolig er det bare et mindretall som får det med seg. På bachelorprogrammet i samfunnsøkonomi ved Universitetet i Oslo er det bare 30 prosent av studentene som fullfører graden. Det vil si at de aldri rekker å få med seg at modellene de lærer har begrenset nytteverdi når de brukes på verden utenfor instituttet.

Blant de troende

Hvis du vil ødelegge humøret til en norsk økonom, trenger du bare to ord: Erik Reinert. 67-åringen har hele sin karriere vært en lydelig kritiker av den økonomiske enøydheten som rår i Norge.

Akkurat nå er det professor Karen Helene Ulltveit-Moe som vrir seg i stolen bare ved tanken på tida hun tilbrakte sammen med Reinert. Fra 2009 til 2011 satt de begge i Hippe-utvalget, der Norges klokeste økonomhoder skulle trekke lærdommer fra finanskrisa. Det gikk ikke etter planen.

ØKONOMISK SANNHET: Rethinking Economics Norge-leder Ebba Boye i debatt med professor i økonomi Halvor Mehlum ved Universitetet

– Det var en merkelig opplevelse. Det føltes som å tilhøre to forskjellige religioner. Det var vanskelig å få til en reell diskusjon, sier Ulltveit-Moe.

Hun mener Rethinking Economics-bevegelsen er som et ekko av Reinert, og at de tar håpløst feil.

– Jeg har problemer med å ta kritik-

at frihandel bare gir vinnere. Tvert om har vi hevdet at frihandel gir vinnere og tapere og at for at alle skal få det bedre, så trenger vi omfordeling.

– Men er ikke hendelser som finanskrisa og eurokrisa tegn på at noe er alvorlig galt med økonomifagets antakelse?

«Når økonomene tar feil, skylder de på ofrene»

ERIK REINERT, ØKONOM

ken helt på alvor. Det hadde vært en fordel om våre kritikere hadde satt seg dypere inn i hva økonomifaget faktisk er.

– På hvilken måte?

– Det påstås at økonomer hevder at alle er tjent med handel eller at alle mennesker er rasjonelle og at frihandel bare gir vinnere. Men det er ikke korrekt. Vi arbeider med modeller basert på ulike antakelser om menneskelig atferd. Videre har vi aldri hevdet

– Det blir for enkelt. En viktig årsak til finanskrisa er at Clinton-administrasjonen opphevet skillet mellom investeringsbanker og vanlige banker. Hvem var det som advarte ham mot å gjøre det? Jo, det var økonomene. På samme måte advarte de aller fleste økonomer kraftig mot innføringen av euroen.

Reinert trakk seg fra Hippe-utvalget før den endelige rapporten ble lagt fram i 2011. Han beskriver Moe som

«utsøkt uhøflig gjennom alle møtene til utvalget». Han gir henne helt rett i at de hører til hver sin trosretning.

– Økonomifaget i Norge har blitt en slags grein av matematikken. Det lever frikoblet fra den virkelige verden, sier han.

Reinert mener ikke bare at økonomer var for dårlige til å forstå at finanskrisa kom til å komme. Han mener at økonomenes teorier var en direkte årsak til at krisa inntraff.

– Den nyklassiske økonomien later som om det er likegyldig om vi driver med finans eller industri, selv om det er innlysende for alle tenkende mennesker at det er mer verdifullt å lage noe enn å handle med penger, sier han.

Reinert har ingen tro på at det økonomifaglige establishment vil åpne seg opp for nye ideer.

– Problemet er at ting tar så lang tid med økonomer. Hvis meteorologene tar feil, oppdages det med en gang. Når økonomene tar feil, skylder de på ofrene og bruker de neste 40 årene på å finne på en unnskyldning, sier han.

To økonomer – samme svar

Møtet til Rethinking Economics Blindern går mot slutten, men ingen av tilhørerne ser ut til å ville gå. De tørster etter det professorene ikke vil gi dem.

i Oslo. Boye måtte til New York for å finne økonomiprofessorer som tenker utenfor boksen.

Det er ikke vanskelig å forstå hvorfor økonomer er motvillige til å slippe til alternative perspektiver. En viktig grunn til at veien fra fagkunnskap til innflytelse er så kort for økonomer, er nettopp at det er relativt liten faglig uenighet om sentrale spørsmål.

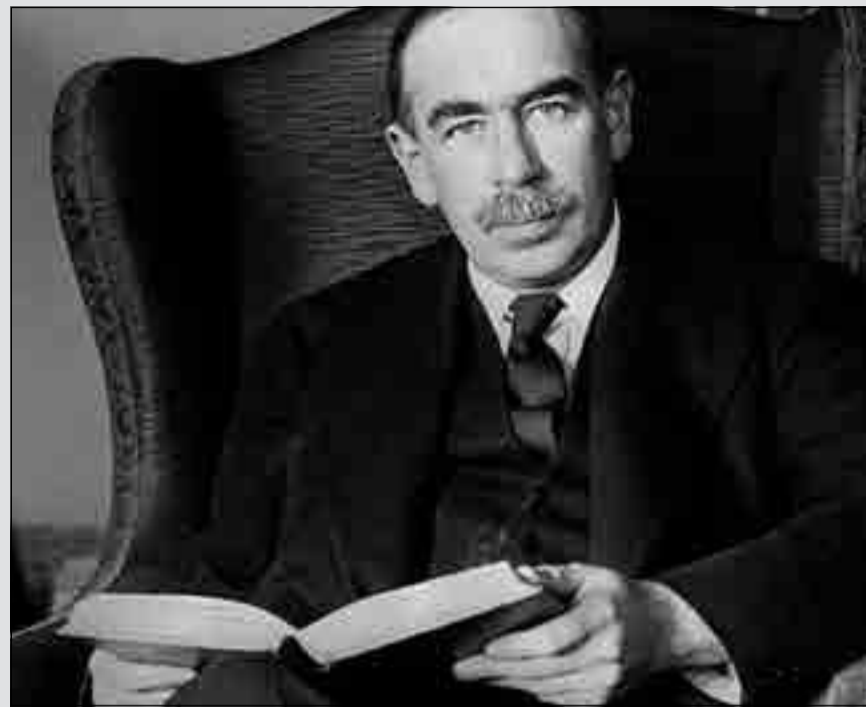
Spør du to økonomer hvordan du kan øke næringslivets konkurransekraft, er sjansen stor for at de anbefaler å kutte den samme skatten. Spør du to statsvitere hvordan makten kan fordeles jevnere i landet, er sjansen

stor for at de gir svar som er vage og motstridende, altså politisk ubrukkelige.

Dersom studentene her lykkes, risikerer de å gjøre framtida vanskeligere for seg selv når de undergraver sin egen fagekspertise. Andreårsstudent Alexander Skage er ikke bekymret.

– Hvis ikke finanskrisa klarte å undergrave økonomifagets autoritet, klarer ikke vi det heller.

larsv@klassekampen.no
annikenm@klassekampen.no

BØR LESES: Den britiske økonomen John Maynard Keynes.

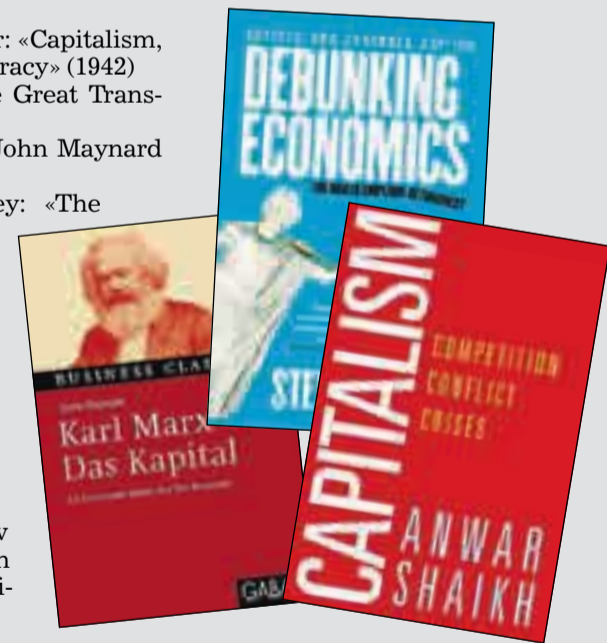
Hvis opprørerne fikk bestemme ...

PENSUM: Om Rethinking Economics fikk bestemme pensum på bachelor-studiet i samfunnsøkonomi, hadde disse tekstene vært med:

- Innføring i økonomisk idéhistorie: Robert Heilbroner: «The Worldly Philosophers» (1999)
- Adam Smith: «The Wealth of Nations» (1776)
- Karl Marx: «Das Kapital» (1867)
- John Maynard Keynes: «The General Theory» (1936)
- Joseph Schumpeter: «Capitalism, Socialism and Democracy» (1942)
- Karl Polanyi: «The Great Transformation» (1944)
- Hyman Minsky: «John Maynard Keynes» (1975)
- Deirdre McCloskey: «The rhetoric of Economics» (1985)
- Philip Mirowski: «More heat than light» (1989)
- Herman Daly: «Beyond growth» (1996)
- Steve Keen: «Debunking Economics» (2001)
- Erik Reinert: «How rich countries got rich and why poor countries stay poor» (2008)

- Rune Skarstein: «Økonomi på en annen måte» (2008)
- Ha-Joon Chang: «23 Things they don't tell you about capitalism» (2010)
- Randall Wray: «Why Minsky matters» (2015)
- Anwar Shaikh: «Capitalism, Competition, Conflict Crisis» (2016)
- Arild Vatn: «Environmental Governance – Institutions, policies and Actions» (2016)

Forslaget er levert av Ebba Boye, leder av Rethinking Economics Norge

Édouard Louis om Voldens historie

Julen 2012 ble Édouard Louis brutalt voldtatt og forsøkt drept av en mann han hadde møtt tilfeldig på gaten samme kveld. Hva utløser en voldshandling? Er vold alltid det samme? Og er å forklare det samme som å unnskyldes? Intervjuer er Bjørn Ivar Fyksen, kritiker i Klassekampen.

14. september kl. 18.00 på Litteraturhuset i Bergen
16. september kl. 12.30 på Kapittelfestivalen i Stavanger

